

5.

Kyrkliga institutioner.

Kyrkliga institutioner.

Den högsta kyrkliga styrelsen i Stockholm utöfvas af Stockholms stads konsistorium, som utgöres af stadens ordinarie kyrkoherdar i de territoriella församlingarna samt i Tyska och Finska församlingarna med kyrkoherden i Storkyrkoförsamlingen, kallad pastor primarius, som ordinarie präses. Ärkebiskopen fungerar äfven, när han så vill, som »förmäste präses» vid sidan om pastor primarius, och för ärkebiskopen skall ock, »när så omtränger, räkenskap göras, och till honom de saker af Konsistorium refereras, som hans censur behöfva». I dessa bestämmelser, liksom däri att ärkebiskopen är ledamot af Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk och att Domkapitlet i Uppsala pröfvar den tyske kyrkoherdens »rätttrogenhet», torde de enda nu kvarvarande spåren efter Stockholms forna afhängighet af ärkestiftet vara att finna. Stockholm är därför att betrakta såsom ett i realiteten själfständigt stift med pastor primarius såsom styresman och biskops vederlike. Pastor primarius, som tillsättes af Konungen inom ett af församlingen genom val bland ett, med ärkebiskopens »ja och samtycke» kallade, gjordt förslag af trenne prästmän, har själfskrifven plats i Kyrkomötet, rätt och plikt att utöfva uppsikt öfver alla stadens församlingar, dess kyrkoherdar och öfriga prästmän samt att gifva venia concionandi (tillåtelse att predika); enligt instruktionen af d. 16 dec. 1668 är han »skolornas inspector jämte andra som vederbör», hvarjämte Folkskolelärrarinneseminariet lyder under Konsistoriet, i någon ringa mån äfven folkskolorna. Däremot äger han icke rätt att inviga präster och här icke biskopliga insignier. — Vice-präses i konsistoriet är kyrkoherden i Klara församling.

Vid sidan om Stockholms stads konsistorium finnes äfven ett annat, Kungl. Hofkonsistorium (consistorium aulicum). Detta anses hafva blifvit inrättadt i sammanhang med den af Regeringen den 20 dec. 1662 utfärdade »Ordning, hvarefter öfverhofpredikanten och hofpredikanterna skulle sig rätta». Dess ännu i hufvudsak gällande instruktion är af den 28 juni 1681. Under Hofkonsistorium lyda utom Hofförsamlingen (med hofpredikanter) hufvudstadens garnisonsförsamlingar. I Hofkonsistorium är öfverhofpredikanten präses och har till bisittare de nämnda garnisonsförsamlingarnas pastorer äfvensom slottsastorn.

Hvarje församling äger att för värden af kyrkans angelägenheter sammanträda å kyrkostämman med kyrkoherden till öfverläggning och beslut, hvarvid kyrkoherden, såvida ej annorlunda särskildt förordnas, är ordförande. Två ordinarie stämmor skola årligen hållas, den ena före maj månads utgång för justering af röst-

längd och för ekonomiska angelägenheter, den andra före november månads utgång för val till vissa befattningar. De kyrkliga ärenden, som skola företagas till afgörande å kyrkostämman, skola förut vara vederbörligen beredda af kyrkorådet eller särskildt utsedda personer.

Kyrkorådet tillkommer förutom bereddandet af ärenden till kyrkostämman att vaka öfver efterlefnaden af gällande författningar rörande religionens och sedernas vård, att förvalta medel, som blifvit ställda under dess vård, och att i öfrigt vårda kyrkans angelägenheter. Kyrkoherden är själfskrifven ordförande i kyrkorådet. Ledamöter äro församlingens kyrkovårdar samt öfriga å kyrkostämman valda personer till ett antal, icke understigande fem. Ledamöterna väljas för två års tid.

Om Kyrkofullmäktige se sid. 185.

De flesta prästerliga befattningar i hufvudstaden tillsättas på vanligt sätt, men sökande kunna anmäla sig från hela riket. Äfven till komministerbefattningarna kan i de flesta af församlingarna fjärde profpredikant kallas, men Konungen äger ej i detta fall, såsom annars vid liknande, utnämningrätten.

Rösträtt vid prästval tillkommer en hvar, som äger rättighet att deltaga i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut, d. v. s. rösträtten beräknas efter den röstandes beviljning till Staten enligt en viss graderad skala; det högsta röstetal, som kan tillkomma någon, är tjuu röster (§ 5 Kungl. förordn. om kyrkostämman).

Hufvudstadens pastorat äro regala. Dock äro särskilda privilegier rörande tillsättande af prästerliga tjänster förlånade åt vissa församlingar. För Nikolai, Maria, Finska och Tyska församlingarna gälla dylika privilegier. Adolf Fredriks gamla församling, som före församlingsdelningen var ett patronellt pastorat med Konungen som patronus, blef vid delningen den 1 maj 1906 regalt i likhet med de utbrutna nya församlingarna, Gustaf Vasa och Matteus. Hvad beträffar ledigheten till regementspastorsbeställning, föreslår regementschefen hos Kungl. Maj:t den af de sökande, regementschefen önskar skola vinna Kungl. Maj:ts afseende. Regementspastorsbeställningar tillsättas tills vidare endast på förordnande för obestämd tid.

Många mindre prästsysslor vid offentliga inrättningar äfvensom vissa pastoratsadjunkturer utses af vederbörande myndigheter eller kyrkostämmor; kyrkoherdarna kalla äfven sina adjunkter och enskilda sällskap fattig- eller diakonpräster, hvilka sistnämnda dock officiellt äro att betrakta som pastorsadjunkter. Samfundet Pro fide et christianismo äger rätt att tillsätta några prästerliga kateketer i hufvudstaden.

Ordnandet af prästerskapets aflöning inom Stadens territoriella församlingar uppdrogs enligt en Kungl. förordning af den 1 nov. 1872 å det en nämnd, som ännu finnes och som sammanträder vid inträdande behof af lönerreglering för prästerskapet inom någon församling.

Lagar m. m. Kungl. förordning om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863 med ändringar af den 11 juni 1887, 12 juli 1889, 22 maj 1891, 13 juni 1902, 15 jan. och 15 maj 1903, 15 april 1904, 16 juni 1905, 12 juli 1907, 17 juni 1908 samt 26 maj 1909. Kungl. förordning ang. ordnande af prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm aflöning den 1 nov. 1872. Lag ang. tillsättning af prästerliga tjänster den 26 okt. 1883. Kungl. stadge ang. prästval den 26 okt. 1883.

Stockholms stads kyrkofullmäktige.

Frågor, som höra till kyrkostämmas handläggning och äro af den allmänna beskaffenhet, att de angå hela hufvudstaden samfällt, hänskjutas till Kyrkofullmäktige. Dessa Fullmäktige skola då ofördröjligen sammanträda för att, om församlingarnas afgifna meningar befinnas skiljaktiga, utöfva församlingarnas gemensamma afgöranderätt; om alla församlingarna fattat lika beslut, tillkommer Fullmäktige endast att anmäla förhållandet hos vederbörande myndighet. Till sammans väljas af de territoriella församlingarna 50 fullmäktige och 30 suppleanter. Val sker årligen för hvarje församling å kyrkostämman. Fullmäktige utse årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Sådant ärende, som rör icke alla, utan endast några af hufvudstadens församlingar gemensamt, afgöres vid sammanträde af Kyrkofullmäktige från de förs., hvilka frågan angår.

Förordning. K. förordning om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm, den 20 nov. 1863, §§ 20—22.

Kyrkofullmäktige för år 1910.

Ordförande.

Hernlund, C. H., rektor, stadsfullm.

Vice ordförande.

Östberg, J., kammarråtsråd, stadsfullm.

Sekreterare.

von Friesen, F. Hj.

Storkyrkoförsamlingen.

Ledamöter.

Bernström, C. A. F., boktryckare; Hedström, G. E., roteman; Håhl, J. F., pastor primarius; Larsson, Adler, grosshandlare; Schalin, C. A., grosshandlare; Åberg, C. L., sadelmakare; en vakant.

Suppleanter.

Böhme, A. G., prakt. läkare; Förselius, A. G., direktör, stadsfullm.; Malmgren, O. W., grosshandlare; Petersson, C. C. V., apotekare.

Klara församling.

Ledamöter.

Berg, B. A. V., handlande; Hernlund, C. H., (se ofvan); Noræus, P. C., f. d. handlande; Nyström, C. L. H., fil. och med. d.r.; Rystedt, C. G., civilingenjör; Seijmer, F. E. K., fabriksör; en vakant.

Suppleanter.

Andersson, B. John F., civilingenjör; Hildestrand, B. S. grosshandlare; Linderoth, J. G., urfabriksör; Millquist, H. V., skriftställare.

Kungsholms församling.

Ledamöter.

Bennet, C. A. H., ingenjör; Göransson, A. R. W., sekreterare; Hellsten, F. W., syssloman.

Suppleanter.

Berg, G., direktör; Geijer, B. O. grosshandlare; Kinnwall, S. A., f. d. öfverlärare.

Adolf Fredriks, Gustaf Vasa och Matteus församlingar.

Ledamöter.

Ekstrand, Å. G., fil. d.r., öfveringenjör; Enell, H. G. O., apotekare, stadsfullm.; Norblad, J. A., fil. d.r., verkstätere, stadsfullm.; Rosén, P. G., professor; en vakant.

Suppleanter.

Grönfors, G. B. V., direktör; Olsson, F. T., direktör; Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie.

Jakobs och Johannes församlingar.

Ledamöter.

Brodin, J. E., rektor; Granholm, C. H., direktör; Hammarsten, Fr., kyrkoherde; Murray, J. A. G., apotekare; Lindberg, A. W., kamrerare; Rundquist, C. A., stadsnotarie; Svensson, A., skräddaremästare.

Suppleanter.

Bäckström, J. W., grosshandlare; Lignell, E., komminister; Ringholm, K. E., fabriksör, stadsfullm.; Sehardt, C., prakt. läkare.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Ledamöter.

Carlson, L. Fr., grosshandlare; Hoffsten, E. T., ingenjör; Kaijser, A. H. G., apotekare; Lager-

stedt, N. G. W., läroverksråd; **Petersson**, P. A. G., f. d. rådmän; **Wærn**, L. M., lektor; **Wetterdal**, H., öfverläkare.

Suppleanter.

Didring, F. V., grosshandlare; **Rehn**, C. A., pastoratsadjunkt; **Schultén**, O. W., grosshandlare; **Sjöqvist**, P. J., byggmästare.

Katarina församling.

Ledamöter.

Amundson, A., fastighetsägare; **Blomberg**, A. W., grosshandlare; **Djurling**, E. W., grosshandlare; **Elméus**, K. K. J., arkitekt; **Forsberg**, E. V., sekreterare; stadsfullm.: **Looström**, A. H., protokollssekreterare; **Thunell**, J. W., byggmästare.

Suppleanter.

Boman, A. E., disponent; **Danielsson**, J. A., byggmästare; **Hallgren**, L. G., järnkramhandlare; **Hjerner**, K. E. A., kammarskrifvare.

Maria församling.

Ledamöter.

Andersson, A. N., byggmästare, stadsfullm.; **Andersson**, C. A. A., fabrikör; **Boije af Gennäs**, S. J. A., rektor, stadsfullm.; **Ericsson**, G., busägare; **Rossander**, E. E. J., sotaremästare; **Wennerström**, N. G., f. d. grosshandlare; **Östberg**, J. (se ofvan).

Suppleanter.

Björklund, M., grosshandlare; **Dahl**, O. F. G., kassör; **Simonsson**, N. M., disponent; **Törnell**, J. P., kontorschef.

Kyrkofullmäktiges beredningsutskott.

Innan ärende af Kyrkofullmäktige företages till afgörande, bör det förut vara vederbörligen behandladt af Kyrkofullmäktiges beredningsutskott. Detta Utskott består af Kyrkofullmäktiges ordförande, vice ordförande och fem öfriga ledamöter jämte tre suppleanter, som årligen af och bland Kyrkofullmäktige utses. Beredningsutskottet äger att hos Öfverståthållare-ämbetet eller Konsistorium omedelbart göra framställning om upplysningars erhållande. Hvarje Beredningsutskottets utlåtande skall till trycket befordras samt ett exemplar däraf öfverlämnas till hvarje kyrkofullmäktig.

Arbetsordning. Kyrkofullmäktiges arbetsordning för deras Beredningsutskott den 24 maj 1895.

Ledamöter.

Ordförande.

Hernlund, C. H. (se ofvan).

Vice ordförande.

Östberg, J. (se ofvan).

Sekreterare.

von Friesen, F. Hj. (se ofvan).

Öfriga ledamöter.

Håhl, J. F., pastor primarius; **Looström**, A. H., protokollssekreterare; **Norblad**, J. A., fil. d.r. verkmästare, stadsfullm.; **Wærn**, L. M., lektor, en vakant.

Suppleanter.

Boije af Gennäs, S., rektor, stadsfullm.; **Hellsten**, F. W., syssloman; **Murray**, J. A. G., apotekare.

Stockholms stads konsistorium med därunder hörande församlingar.

Stockholms stads konsistorium består af ärkebiskopen som ordförande, när han är tillstädes, pastor i Storkyrkoförsamlingen (pastor primarius) såsom ordinarie präses samt kyrkoherdarna i Stockholms öfriga territoriella pastorat och i Tyska och Finska församlingarna som ledamöter.

Under Stockholms stads konsistorium lyda dels hufvudstadens (sedan 1/5 07) 13 territoriella församlingar, dels tvenne nationella församlingar, Tyska och Finska församlingarna, dels slutligen en del allmänna inrättningar, för närvarande trenne, som bilda verkliga församlingar, nämligen Danviks hospital, Borgerskapets änkehushus och Sabbatsbergs ålderdomshem. En del andra inrättningar* hafva egen kyrkobokföring, men deras personal ingår dock uti vederbörande territorial-församlingars böcker. Fångarna räknas till sina hemorter.

Angående församlingar af främmande trosbekännare se sid. 179.

Instruktioner. Kungl. instruktion den 16 dec. 1668 (med ändringar) för Pastor Primarius och Konsistoriet. Kungl. förordningen af den 11 febr. 1687.

* Jämlikt Kungl. brevet den 1 nov. 1861 och Stockholms stads konsistorii cirkulär den 19 jan. 1864 lämnas till Kungl. Statistiska Centralbyrån kyrkoboksutdrag från följande allmänna inrättningar (ofsedt *Danviks hospital*, hvarom förordnats af Kungl. Maj: den 31 dec. 1887): *Sabbatsbergs ålderdomshem*, *Borgerskapets änkehushus*, *Stadens arbetsinrättning*, *Allmänna försörjningsinrättningen*, *Rosenlunds ålderdomshem*, *Stockholms hospital för sinnessjuka*, *K. Serafimerlasarettet*, *Sabbatsbergs sjukhus*, *Katarina sjukhus*, *Maria sjukhus*, *Epidemisjukhuset*, *Sjukhuset Eira* (f. d. Stockholms stads och läns kurhus), *Sjukhuset St Göran*, *Allmänna barnbördshuset*, *Barnbördshuset Pro Patria*, *Södra barnbördshuset*, *Centralfängelset å Långholmen*, *Södra Kronohäktet*, *Stockholms läns cellfångelse*, äfvensom förteckningar å s. k. *politilik*, eller sådana aflida *personer*, som genom Polisens försorg erhålla jordfästning.

Stadskonsistorium.

Expedition: Storkyrkan, St.; allm. 24 24; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 11—12; sessionstid: hvarannan tisdag kl. 12 (sommarmånaderna hvar tredje fredag kl. 12).

Förnämste präses.

Ekman, J. A., ärkebiskop (själfskr.)

Ordinarie präses.

Håhl, J. F., pastor primarius, kyrkoherde i Storkyrkoförs. (själfskr.)

Vice präses.

Strandell, K. E. A., kyrkoherde i Klara förs. (själfskr.)

Öfriga ledamöter.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde i Katarina förs.

Sterzel, G. F., kyrkoherde i Tyska förs.

Eklund, K. A., kyrkoherde i Maria förs.

Montell, V., kyrkoherde i Finska förs.

Larsson, C. V., kyrkoherde i Kungsholms förs.

Hallberg, H. E., kyrkoherde i Gustaf Vasa förs.

Fries, S. A., kyrkoherde i Oscars förs.; stadsfullm.

Löfgren, A., kyrkoherde i Matteus förs.

Westman, W. E. F., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Hammarsten, F., kyrkoherde i Jakobs förs.

Öhman, K., kyrkoherde i Johannes förs.

Källander, A. J., kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde i Adolf Fredriks förs.

Enligt Konsistorii beslut den 8 oktober 1907 intaga ledamöterna, med undantag af pastor primarius och kyrkoherden i Klara församling, sin plats i Konsistorium efter fullmaktsdatum.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R.

Vaktmästare.

Fastin, C. G.

Storkyrkoförsamlingen.

(Nikolai.)

Expedition: Stortorget 1, St.; riks. 1 62; allm. 23 66; expeditionstid: 9—10,30.

Storkyrkoförsamlingen har i stort sedt alltid omfattat samma område som än i dag. En kortare tid i slutet af 1600-talet var området väster om n. v. St. Nygatan samt Riddarholmen afsöndradt och lagdt till d. v. Riddarholmsförsamlingen, och 1906 har Helgeandsholmen tillagts Storkyrkoförsamlingen. Kyrkan anses vara grundlagd omkr. 1260.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad,

som Konsistorii präses 3,468 kr. Tre komministrar: lön 3,950 kr., dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön af kyrkoherden 700 kr. Kyrkonotarie: lön 300 kr., arfvode som arkivarie 250 kr. Klockare: lön 2,500 kr., ålderstillägg 400 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 1,200 kr. Maskinist m. m.: lön 1,600 kr., fri bostad. Förste kyrkovaktmästare: lön 1,000 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Håhl, J. F.

Komministrar.

Mörner, A. K.; Brandel, R. A.; en vakant.

Pastorsadjunkt.

Welinder, N. J.

Klockare.

Johnson, C. G.

Organist.

Nordqvist, J. C.

Kantor.

Lambère, C. L.

Diakonissa.

(Skomakaregatan 30, St.; allm. Stork. 90; mottagningsstid: alla hvardagar 8—9,30.)

Kock, A.

Förste kyrkovaktmästare.

Fastin, G. A.

Församlingens kyrkoråd.

Håhl, J. F., pastor primarius, själfskr. ordf. (se ofvan); ***Axelson, H.**, direktör; **Bergström, J. A. T.**, körsnär, kyrkovård; **Böhme, A. G.**, prakt. läkare; ***Fleetwood, R. A. S.**, frih., riddarhuskamrerare; ***Förselius, A. G.**, direktör, stadsfullm.; **Hedström, G. E.**, roteman; **Larson, Adler**, grosshandlare; ***Malmgren, O. W.**, grosshandlare; ***Schalin, C. A.**, grosshandlare, kyrkovård, kassavårdare, en vakant.

Kyrkonotarie och arkivarie.

Gyllensvärd, G. V.

St Klara församling.

Expedition: Vasagatan 42, C.; riks. 86 23; allm. 8 69; expeditionstid: 10—11.

Församlingen omfattade ursprungligen hela Norrmalm. Kyrkan, som byggdes år 1572, nedbrann fullständigt 1751, men återuppbyggdes genast och invigdes ånyo 1753, samt har under 1907 undergått en genomgripande restaurering.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., fri bostad, som Konsistorii vice-preses 850 kr. Två komministrar: lön 4,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr. Komministersadjunkt: arfvode 1,200 kr. Kyrkonotarie: 800 kr. (däraf 500 kr. för kyrkan och 300 kr. för skolan). Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Organist: 1,100 kr., tre personliga lönetillägg 1,400 kr. Kantor: 1,000 kr., ett personligt lönetillägg 500 kr. Kyrkovaktare: lön 1,200 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Strandell, K. E. A.

Komministrar.

Wadström, K. B. F.; Westberg, P. O., tjl.

Vice komminister.

Corneliuson, E.

Pastorsadjunkt.

Bokander, H. G. E.

Komministersadjunkt.

Svanberg, A. E.

Klockare och kyrkofogde.

Lidström, C. A. R.

Organist.

Hägg, G. V.

Tf. kantor.

Wiberg, C. A.

Diakonissa.

(Klara Östra Kyrkogata 6 & 8, C.; allm. Brunkeb. 1120; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—11.)

Hansson, I.

Kyrkovaktmästare.

Karlson, J. W.

Församlingens kyrkoråd.

Strandell, K. E. A., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); Andersson, B. John F., ingenjör; *Dahl, F. G. A., professor; *Edberg, K. T., snickaremästare, stadsfullm.; Hernlund, C. H., rektor, stadsfullm.; *Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm., kyrkovärd; *Morssing, F. E., f. d. handlande; Noræus, P. C., f. d. handlande, kyrkovärd; von Rosen, G. P. A., grefve, hofrättsråd, stadsfullm.

Kyrkonotarie

Croneborg, O. U.

Kungsholms församling.

(Ulrika Eleonora.)

Expedition: Parmmätaregatan 3, K.; riks. 13816; allm. 4326; expeditionstid: 10—11.

Ulrika Eleonora hörde af ålder under Solna, därefter under Storkyrko och Klara församlingar, tills den år 1671 blef själfständig församling. Kyrkan fick sin nuvarande benämning 1687 och invigdes följande år. Inom församlingen ligger S:t Görans kyrka, invigd 1910.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 5,000 kr., af kyrkostämman beviljad lönetillägg 1,500 kr., statsbidrag 705 kr., fri bostad. Komminister: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,500 kr., arfvode för förökadt arbete 500 kr., fri bostad. Förste pastoratsadjunkt: lön 4,000 kr., ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Ord. pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., arfvode för förökadt arbete 500 kr., fri bostad. Komministersadjunkt: aflöns med 1,000 kr. af komministern. Pastorsadjunkt: lön 3,000 kr. Kyrkonotarie: arfvode 300 kr., personligt tillägg 200 kr. Klockare, kantor och kyrkofogde: lön 3,400 kr., fri bostad. Organist: lön 1,800 kr. Organist och kantor i S:t Görans kyrka; lön 1,000 kr. En kyrkovaktmästare: lön 1,200 kr., fri bostad; en kyrkovaktmästare (S:t Görans kyrka): lön 1,000 kr., för eldning 400 kr., för städning 400 kr., fri bostad. Kyrkorådsvaktmästare: lön 250 kr. Kyrkoskrifvare: arfvode 900 kr.

Kyrkoherde.

Larsson, C. V.

Komminister.

Blomquist, O. R.

Förste pastoratsadjunkt.

Davidson, J. A. L.

Ord. pastorsadjunkt.

Lodin, F. A.

Pastorsadjunkt.

Lindberg, J.

Komministersadjunkt.

Folkard-Holmgren, J. F.

Klockare, kantor och kyrkofogde.

Sandberg, G. V.

Organist.

Vakant; Svensson, E., vik.

Organist och kantor i S:t Görans kyrka.

Laurin, S.

Diakonissa.

(Bergsgatan 47, K.; allm. Kungsh. 1464; mottagningstid: måndagar, onsdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 8,30—10.)

Nylander, Karolina.

Kyrkovaktmästare.

Lindholm, J. A.; Eriksson, S. (St Görans kyrka).

Kyrkoskrifvare.

Gohde, f. Sjölander, H. L. S.

Församlingens kyrkoråd.

Larsson, C. V., kyrkoherde, själsfr. ordf. (se ofvan); *Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.; Bennet, C. A. H., ingenjör; *Göransson, A. R. W., sekreterare; *Hellsten, F. W., syssloman, kyrkovård; Richter, P. A. E., förste intendent; *Schreuder, F., fabriksidkare; Sjöholm, G. E., köpman; Tidblad, A. E., ingenjör, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Lindeberg, C. A.

Vaktmästare.

Spångberg, O. C.

Adolf Fredriks församling.

Expedition: Wallingatan 10, C.; allm. 70 76; expeditionstid: 10—11.

Adolf Fredriks församling hörde först under Klara, men afskildes 1773. Där nu kyrkan ligger, uppbyggdes år 1674 af rådmannen Olof Larsson ett kapell, efter byggherren benämndt St Olof och tillhörande Klara församling. Den nuvarande kyrkan byggdes omkring det gamla kapellet och blef färdig 1774, hvarvid den uppkallades efter konung Adolf Fredrik.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvartera å 500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., ålderstillägg 1,000 kr. (afgår 1,000 kr. till ämbetsbiträde), fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresbidrag 600 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. Kyrkonotarie: arfvode 450 kr. Klockare, organist och kantor: lön 3,000 kr., ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Förste kyrkovaktmästare: lön 1,700 kr., som skrifbiträde 300 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 1,300 kr., som skrifbiträde 300 kr., som skolrådsvaktmästare 100 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Hasselrot, C. R.

Komminister.

Vicander, J. P:son.

Pastoratsadjunkt.

Wallsterson, K. E.

Pastorsadjunkt.

Henriksson, N. H.

Klockare, organist och kantor.

Holtz, A. A.

Diakonissa.

(Kungstengsgatan 29, Va.; allm. 41 45; mot-tagningsstid: alla dagar 9—11.)

Lagercrantz, Ellen Ch. S.

Förste kyrkovaktmästare.

Kvarzell, J. A. A:son.

Andre kyrkovaktmästare.

Carlén, G. F.

Församlingens kyrkoråd.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, själsfr. ordf. (se ofvan); Ekstrand, Å. G., öfveringenjör, kyrkovård; *Grönfors, G. B. V., direktör, kyrkovård; Göransson, G. A. S., adjunkt; *Hindersson, A. F., grosshandlare; Kumlien, A. F., hof-intendent; Lindman, C. A. M., professor; *Quensel, O. E. K., justitieråd; *Östberg, G. F., riksgäldsfullmäktig, stadsfullm.

Kyrkonotarie.

Ljungman, C. J. D.

Gustaf Vasa församling.

Expedition: Västmannagatan 63, Va; riks. 95 82; allm. 94 82; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling d. 1 maj 1906.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvartera å 500 kr., fri bostad eller 1,600 kr. i hyresbidrag. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, hvartera å 500 kr., bostad eller 1,000 kr. i hyresbidrag. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., bostad eller 600 kr. i hyresbidrag. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., och såsom personlig lönefyllnad fri bostad. Kyrkonotarie: lön 650 kr. Klockare: lön 2,500 kr., bostad eller 600 kr. i hyresbidrag. Kantor: lön 1,000 kr. Organist: lön 1,500 kr. En kyrkovaktare: lön 1,400 kr., bostad eller 500 kr. i hyresbidrag; en kyrkovaktmästare: lön 1,200 kr., bostad eller 500 kr. i hyresbidrag.

Kyrkoherde.

Hallberg, H. E.

Komminister.

Ring, G. E.

Pastoratsadjunkt.

Gasslander, K. F.

Pastorsadjunkt.

Holmbäck, A. J.

Klockare och kantor.

Bohlin, C.

Organist.

Olsson, O. E.

Diakonissor.

(Gemensamma för församlingen och fattigvårdsstyrelsen: *Västmannagatan 63, Va., allm. 956; mottagningstid: tisdagar, fredagar och lördagar 8—10.*)

Norrbom, Karin; Bergström, Ellen M.

Kyrkovaktmästare.

Axén, J. A.; Wärner, A. S.

Församlingens kyrkoråd.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); Edblom, J. R., byggmästare; Enell, H. G. O., apotekare, stadsfullm., kyrkovärd; Fegth, J. P., bruksägare; *von Friesen, F. Hj., jur. kand.; Lindberg, G. E., hamnfogdeinspektör; *Lindholm, J. M., fabrikör, kyrkovärd; *Nycander, O. J. T., ingenjör; *Olsson, F. T., direktör.

Kyrkonotarie.

Falkenberg, A. C. M., frih.

S:t Matteus församling.

Expedition: Dalagatan 78 B, Va.; riks. 114 99; allm. 9480; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling d. 1 maj 1906.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvartera å 500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, hvartera å 500 kr. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresersättning 600 kr. Pastorsadjunkt: 2,500 kr. Kyrkonotarie: 650 kr. Klockare och kantor: 2,000 kr., hyresbidrag 600 kr. Organist: 1,250 kr. Förste kyrkovaktmästare: 1,200 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 1,100 kr., hyresbidrag 300 kr.

Kyrkoherde.

Löfgren, A.

Komminister.

Berglund, A. A. T.

Pastoratsadjunkt.

Eckhoff, P.

Pastorsadjunkt.

Wikmark, C. R.

Klockare och kantor.

Genzel, C. A.

Organist.

Ahlberg, D. J.

Diakonissa.

(*Matteuskyrkan, Vanadisvägen, Va.; allm. 20189; mottagningstid: onsdagar, torsdagar och lördagar 8—9.*)

Nyström, Anna. E.

Kyrkovaktmästare.

Hanning, F. O.; Rydblom, J. E.

Församlingens kyrkoråd.

Löfgren, A., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; *Anderberg, A. W., kamrerare; *Kihlmark, R. R., fastighetsägare, kyrkovärd; *Lundberg, C. P., förmän; Norblad, J. A., fil. d.r., verkmästare, stadsfullm., kyrkovärd; *Robbert, J. J. A., byråchef; Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie; Westman, K. A., kontorschef.

Kyrkonotarie.

Edman, P. V.

Jakobs församling.

Expedition: Jakobsgratan 4, C.; riks. 539; allm. 6950; expeditionstid: 10—11.

Jakobs församling omtalas redan i mitten af 1300-talet, då den skildes från Solna och införlivades med Klara. Dess kyrka nedrefs af Gustaf Wasa. Johan III påbörjade 1588 dess återuppbyggande, men den blef ej invigd förrän 1643, då församlingen skildes från Klara.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvartera å 750 kr., fri bostad. En komminister: lön 4,000 kr., dessutom två ålderstillägg, hvartera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,600 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. Kyrkonotarie: lön 600 kr. Klockare: lön 3,000 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,600 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Hammarsten, Fr.

Komminister.

Rosenius, P. J.

Pastoratsadjunkt.

Lindholm, Hj. G.

Pastorsadjunkt.

Sebardt, F.

Klockare.

Gustafsson, A. M.

Organist.

Lindström, A. E.

Kantor.

Borgstedt, E. R.

Diakonissa.

(*Malmstillnadsgatan 46. C.; allm. 20933; mottagningstid: alla hvardagar 9—11.*)

Eneroth, Ingrid.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, K. A.

Församlingens kyrkoråd.

Hammarsten, Fr., kyrkoherde, själskr. ordf. (se ofvan); *Murray, J. A. G., apotekare; Schumacher, C. W., bageriärdkare; *Sebardt, C. W., hofapotekare; Sidenbladh, P. E., f. d. öfverdirektör; *Sjögren, P. A., fabrikör, stadsfullm., kyrkovärd; Wretman, J., rådman, kyrkovärd.

Kyrkonotarie.

Afzelius, A. C. A.

Johannes församling.

Expedition: Kammakaregatan 12, Va.; riks. 7180; allm. 909; expeditionstid: 10—11.

Johannes församling skildes den 1 maj 1907 från Jakobs.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., fri bostad eller hyresersättning 1,000 kr. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad eller hyresbidrag 600 kr. Två pastorsadjunkter: lön 2,500 kr.; Kyrkonotarie: lön 600 kr. Räkenskapsförare: lön 600 kr. Klockare: lön 2,700 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr. vid Johannes kyrka, 1,000 kr. vid Stefanskyrkan. Kantor: lön 1,500 kr. Kyrkovaktare: lön 1,200 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Öhman, K.

Komministrar.

Laurell, E.; Lignell, E.

Pastoratsadjunkt.

Ring, G. E. T.

Pastorsadjunkter.

Wenner, P. A.; Friman, C. G.

Klockare.

Jansson, C. H. T.

Organister.

Sjögren, J. G. E. (Johannes kyrka); Wahlstedt, Edla (Stefanskyrkan).

Kantor.

Wiklund, W.

Diakon och diakonissor.

(*Frejgatan 25, Va.; allm. Brunkeb. 1491; mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 8—10 f. m.*)

Karlsson, Anders (allm. Brunkeb. 22 73); Gumælius, Anna S.; Nilsson, Alma.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, A. F. (Johannes kyrka) allm. Brunkeb. 286; Beijer, E. V. (Stefanskyrkan) allm. Brunkeb. 1459.

Församlingens kyrkoråd.

Öhman, K., kyrkoherde, själskr. ordf., (se ofvan); *Herslow, E. J. A., f. d. justitieråd; *Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm., kyrkovärd; Lagercrantz, A. E. W., v. härads höfding, stadsfullm.; Lindberg, A. W., kamrerare; *Sebardt, C., prakt. läkare; Svedelius, C., rektor; *Wassberg, A., folkskollärare, stadsfullm.; Vikland, S. H. S., distriktschef i Järnvägsstyrelsen.

Kyrkonotarie.

Alexanderson, E. A. G.

Räkenskapsförare.

Bellström, C. G.

Engelbrekts församling.

Expedition: Valhallavägen 41, Ö.; riks. 10803, allm. 9813; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Hedvig Eleonora d. 1 maj 1906.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, hvardera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt och kapellpredikant vid Hjorthagen: 3,600 kr., fri bostad. Två pastorsadjunkter: 2,500 kr. Kyrkonotarie: 700 kr. Klockare: 2,500 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare: 900 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Westman, W. E. F.

Komminister.

Bergius, C. Y.

Pastoratsadjunkt och kapellpredikant vid Hjorthagen.

Rehn, C. A.

Pastorsadjunkter.

Kihlén, C. A. H.; Kronqvist, G. A.

Klockare.

Blomberg, C. H.

Diakonissa.

(*Surbrunnsgatan 10, Va.; allm. 12495; mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 8—10.*)

Holmgren, Ebba J. A.

Kyrkovaktmästare.

Granfelt, A. M.

Församlingens kyrkoråd.

Westman, W. E. F., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); Flach, A. W., kansliråd; *Johansson, N. J. A., byggmästare; *Kajser, A. H. G., apotekare, kyrkovård; *Lallerstedt, E. J., professor; Lindroth, E. G. L. W., fil. dr.; Olbers, L., förste notarie; *Rhodin, H. D. G., landtmäteridirektör; Åberg, J. B., kassör, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Norman, C. A. H.

Hedvig Eleonora församling.

Expedition: Jungfrugatan 7 B, Ö.; riks. 5262; allm. 7009; expeditionstid: 10—11.

Hedvig Eleonora församling hörde först under Jakob, men afskildes därifrån 1656. Först 1670 blef en provisorisk kyrka uppförd, gemensam för Amiralitets- och Ladugårdslandsförsamlingarna. Grunden till den nuvarande kyrkan lades 1658, men blef densamma först 1737 invid, och fick församlingen egen pastor följande år.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., ålderstillägg 1,500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., ålderstillägg 1,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 3,600 kr., bostad för 600 kr. i pastorshuset. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., hyresbidrag 1,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr. Klockare: 2,500 kr., fri bostad. Organist: lön 1,500 kr. Kyrkosångare: 1,200 kr. Kyrkovaktare: lön 1,400 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Källander A. J.

Komminister.

Leuwgren, A.

Pastorsadjunkt.

Schröderheim, E. Ph.

Pastorsadjunkt.

Kihlgren, J.

Klockare.

Morén, J. T.

Organist.

Blom, O. L.

Kyrkosångare.

Morén, J. T. (se ofvan).

Diakonissa.

(*Församlingshyddan, Skepparegatan, Ö.; allm. 5405; mottagningstid: alla hvardagar 8—10 samt måndagar 1—3.*)

Hallberg, M.

Kyrkovaktare.

Pettersson, J.

Församlingens kyrkoråd.

Källander, A. J., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); *Ahlström, G. L., konsul, kyrkovård; *Andersson, F., fabrikör; *Brundin, F. A., handlande; Munthe, G. F., president; *Quennerstedt, G., grosshandlare; Schalén, W. F., kansliråd; Schönmeyr, B. J., v. häradshöfding; Sjöqvist, P. J., byggmästare, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Tottie, G. V.

Oscars församling.

Expedition: Fredrikshofsgatan 3, Ö.; riks. 11947 (under expeditionstiden); allm. 7292; expeditionstid: juni—aug. 10—11; sept.—maj 9—10,30.

Oscars församling afskildes från Hedvig Eleonora d. 1 maj 1906.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, hvardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 3,600 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr. Kyrkoherdens personliga adjunkt: betalas af kyrkoherden för hvarje tjänst enligt öfverenskomelse. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Organist: lön 1,500 kr., lönstillägg 300 kr. Kantor: lön 1,000 kr. Kyrkovaktare: lön 1,200 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr.

Kyrkoherde.

Fries, S. A., stadsfullm.

Komminister.

Carlson, P. J. T.

Pastorsadjunkt.

Aurelius, B. O.

Pastorsadjunkt.

Hellerström, A. O. T.

Kyrkoherdens personlige adjunkt.

Algård, N. S. H.

Klockare.

Sandberg, O. T.

Organist.

Vretblad, V. P.

Kantor.

Sandberg, O. T., (se ofvan).

Diakonissa.

(Fredrikshofsgalan 3, Ö. Dj.; allm 72 92; mottagningstid: alla hvardagar 8—9.)

Könsberg, E. Ch.

Kyrkovaktare.

Andersson, P. A.

Kyrkovaktmästare.

Erikson, M.

Församlingens kyrkoråd.

Fries, S. A., kyrkoherde, stadsfullm., själfskr. ordf. (se ofvan); *Arwidson, G. K. S., f. d. konsul, kyrkovärd; Bayard, C. G., grosshandlare; Broman, J. W., direktör; Carlson, L. F., grosshandlare; *Hildebrand, H. O. H., f. d. riksantikvarie; *Hoffsten, E. T., ingenjör; *Nilsson, N., byggmästare; *Ramstedt, J. O., justitieråd; Weidenhielm, C. H., generalkrigskommissarie; Werner, F., dockmästare, kyrkovärd.

Kyrkonotarie.

Törnell, E. R.

Katarina församling.

Expedition: Högbergsgatan 15, Sö.; riks. 7661; allm. 38 20; expeditionstid: 9—10,30.

Katarina församling skildes från Maria 1654. Kyrkan, som blifvit byggd på den plats, där Kristian Tyrann lät bränna kropparna af Sten Sture och offren i Stockholms blodbad, grundades 1656 och benämndes efter konung Karl X Gustafs moder samt har sitt nuvarande utseende från 1724.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 7,500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 1,000 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., dessutom ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Två pastoratsadjunkter: lön 3,000 kr., dessutom i hyresbidrag 600 kr. En pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., dessutom ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad; en pastorsadjunkt: lön 1,500 kr. Kyrkonotarie: lön 600 kr. Klockare: lön 1,800 kr., fri bostad. Två organister: lön 1,200 kr., dessutom två ålderstillägg, hvardera å 300 kr., samt hyresbidrag åt organisten

i Katarina 500 kr. Två kantorer: lön 900 kr. Kyrkofogde: lön 500 kr. En kyrkovaktare (Katarina kyrka): lön 1,000 kr., fri bostad; en kyrkovaktare (Sofiakyrkan): lön 1,000 kr., dessutom i hyresbidrag 350 kr.

Kyrkoherde.

Landquist, C. A. E.

Komministrar.

Fristedt, C. E.; Isberg, C. M.

Pastoratsadjunkter.

Hansson, O. A.; Murray, O. A.

Pastorsadjunkter.

Klefbeck, E. A., stadsfullm.; Stenberg, H. A.

Klockare och kyrkofogde.

Berglöf, C. A. R.

Organister.

Larsson, J. W., (Katarinakyrkan); Wennerberg-Reuter, Sara M. E. E. (Sofiakyrkan).

Kantorer.

Berglöf, C. A. R. (Katarinakyrkan); Broman, J. A. (Sofiakyrkan).

Diakonissor.

(Högbergsg. 13, Sö.; allm. 138 43; mottagning: tisdagar och fredagar 2—3.)

Nilsson, I. A.; Enberg, M. J.; Landquist, H.; Hogenberg, M.; Feuk, M.

Kyrkovaktare.

Andersson, A. P., (Katarinakyrkan); Sköldström, K. L. (Sofiakyrkan).

Församlingens kyrkoråd.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); Ambrosius, A. G., direktör; *Bergström, A. W., arkitekt, kyrkovärd; Bodin, O., fastighetsägare; *Bäckström, J. A., grosshandlare; Lindfeldt, W., fastighetsägare; Looström, A. H., protokollssekreterare; *Pettersson, K. G., direktör; Romare, P. B., direktör, stadsfullm.; kyrkovärd; *Thunell, J. W., byggmästare; Örtenblad, O. G., rektor.

Kyrkonotarie.

Lundwall, S. A.

Maria församling.

(Maria Magdalena.)

Expedition: S:t Paulsgatan 10, Sö.; riks. 74 34; allm. 39 68; expeditionstid: 9—10,30.

Maria Magdalena församling omfattade ursprungligen hela Söder. Kyrkan uppbyggdes allra först 1489 men nedrefs redan 1527. Började åter uppbyggas 1576 och blef färdig 1634, men nedbrann 1759, hvarpå den genast återuppbygg-

des och kunde i sitt nuvarande skick invigas redan 1763. Församlingens förste pastor omnämnes 1593.

Aftöningar m. m. Kyrkoherde: lösen för 2,800 k.-fot spannmål, 1,714 Rdr, fri bostad. Två komministrar: lösen för 1,400 k.-fot spannmål, 857 Rdr, fri bostad. En pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad; en pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresersättning 800 kr. Pastorsadjunkt: lön 1,500 kr. Kyrkonotarie: lön 500 kr., arfvode för räkningskapers uppgörande 200 kr. Klockare: lön 2,000 kr., fri bostad. Organist: lön 1,800 kr. Kantor: lön 1,000 kr. Kyrkofogde: lön 500 kr. Kyrkovaktmästare: 1,200 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Eklund, K. A.

Komministrar.

Nilson, S. J.; Winberg, I.

Pastoratsadjunkter.

Molin, O. E.; Lindeberg, E. W.

Pastorsadjunkt.

Ankar, G. A.

Klockare och kyrkofogde.

Arring, J. A. A:son.

Organist.

Vakant.

Kantor.

Lindqvist, G. H.

Diakonissa.

(Pilgränd 3, Sv.; allm. Tanto 173; mot-tagnings-tid: alla hvardagar 8—9,30.)

Söderbaum, Märta E. Ch.

Kyrkovaktmästare.

Anderson, A. R.; Hellman, G. A.

Församlingens kyrkoråd.

Eklund, K. A., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); *Carlsson, C. M., fabriker; Ehrngren, O., ingenjör; Montelius, G. O. A., riksantikvarie; Nilsson, C. F., direktör, kyrkovärd; Törnell, J. P., kontorschef; *Wassén, C., disponent, stadsfullm., kyrkovärd; *Östberg, J., kammarrättsråd, stadsfullm.; en vakant.

Kyrkonotarie.

Masreliez, K. V.

Tyska församlingen.

(St Gertrud.)

Expedition: Svartmangatan 16, St.; riks. 60 04; allm. 21 56; expeditionstid: 10—11 (1 juni—15 sept. tisdagar och fredagar 10—11).

Tyskarne i Stockholm fingo 1571 af konung Johan III frihet att uppygga sin egen kyrka

och hafva begravningsplats, till hvilka ändamål de, till en början tillsammans med finska församlingen, använde St Gertruds kapell, som stod på den plats, där nu Tyska kyrkan står. När detta kapell först blifvit byggdt, är okänt, men 1607 erhöi Tyska församlingen kapellet »för evärdeliga tider», hvilken donation af konung Gustaf II Adolf stadfästes 1612, hvarpå kyrkobygget igångsattes 1619 och fullbordades 1642. Kyrkans nuvarande utseende daterar sig från 1887.

Aftöningar m. m. Kyrkoherde: 8,000 kr., fri bostad. En pastorsadjunkt: 3,600 kr.; en pastorsadjunkt: 300 kr. Kyrkonotarie: 1,000 kr. Klockare: 2,100 kr., ålderstillägg 300 kr. Organist: 1,000 kr. Kantor: 600 kr. Klockspelare: 400 kr. Kyrkovaktare: 1,200 kr., fri bostad. Ringare: 250 kr.

Hederspresident.

Bonde, C. C:son, frih.

Kyrkoherde.

Sterzel, G. F.

Pastorsadjunkter.

Hartmann, F. H.; Fahl, G. A.

Klockare.

Faulwasser, J. Th.

Organist.

Lundh, L. A.

Kantor.

Wibergh, J. J.

Klockspelare.

Wibergh, J. J. (se ofvan).

Kyrkovaktare.

Malmqvist, C. E.

Dessutom en ringare.

Församlingens kyrkoråd.

Sterzel, G. F., kyrkoherde, själfskr. ordf. (se ofvan); Ahrens, H. F. L., grosshandlare; Blanck, O. W. C., generalkonsul; *Danielsen, J. J., grosshandlare; Meves, G. A. F. A. J. S., byråchef; Reinhold, F. A., direktör; Schmelzkopf, T. J. W., grosshandlare.

Kyrkonotarie.

Wirth, L. O. F.

Finska församlingen.

(Fredriks förs.)

Expedition: Finska kyrkan, Slottsbacken, St.; expeditionstid: tisdagar och fredagar 11—12.

Finska församlingen hade under ett par hundra år sin gudstjänstlokal på diverse platser

både i staden och på malmarna, till dess den år 1725 fick sin nuvarande kyrka, det forna s. k. Lilla Bollhuset, hvilket genom »öppet bref d. 14¹/₂ 1727 tillförsäkrades dem med oryggelig besittningsrätt».

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 4,000 kr., fri bostad. Klockare, organist och kantor: lön 700 kr., fri bostad. Kyrkovaktare: lön 300 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Montell, V.

Klockare, organist och kantor.

Ritari, J.

Kyrkovaktare.

Hedlund, W.

Församlingens kyrkoråd.

Montell, V., kyrkoherde, själskr. ordf. (se ofvan); Bastman, G. A., grosshandlare; Brunström, C. E. L., kammarskrifvare; Nordenstrahl, T. O. R., förste ingenjör; Rising, K. E. S., grosshandlare, kyrkovärd; Schlytern, K. A. G., grosshandlare; Schwartz, E., rektor; Sällström, A. G., byggmästare; en vakant.

Danviks hospitals församling.

Expedition: Danviks prästgård, Sö.; allm. 13254; pastorsexpeditionen öppen tisdagar och fredagar 2—3.

Aflöningar m. m. Predikant: arfvode 1,250 kr. jämte bostad. Organist: 300 kr. Klockare och vaktmästare: 860 kr. jämte bostad.

Predikant.

Sundberg, K. V.

Organist.

Klingberg, Anna G. A.

Klockare och vaktmästare.

Ekberg, A. V.

Församlingen lyder under Katarina förs.

Borgerskapets änkehus' församling.

Borgerskapets änkehus; Norrtullsgatan 45, Va.; allm. 5438.

Aflöningar m. m. Predikant: arfvode 1,600 kr. Organist: arfvode 400 kr. Vaktmästare: uppbär lön endast såsom vaktmästare vid Änkehuset.

Predikant.

Henriksson, N. H.

Organist.

Ericsson, C. H.

Vaktmästare.

Ahlström, O. F.

Sabbatsbergs ålderdomshems församling.

Sabbatsbergs ålderdomshem, Torsgatan, C.; riks. 86 06; allm. 7140.

Predikant.

Lundström, E. H. J.

Organist och försångare.

Eklund, R. Lovisa.

Vaktmästare.

Olsson, K. J.

K. Hofkonsistorium med därunder hörande församlingar.

Angående tillkomsten af Kungl. Hofkonsistorium m. m. se sid. 170. De under detta Konsistorium lydande församlingarna äro samtliga icke territoriella. Dock har understundom Skeppsholms betraktats som territoriell. Församlingens å Skeppsholmen belägna kyrka benämnes Karl Johans kyrka. Hofförsamlingens gudstjänst för rättas uti Slottskapellet; Svea lifgarde, Göta lifgarde, Lifgardet till häst, Svea artilleriregemente begagna Gustaf Adolfskyrkan, hvilken invigdes den 6 nov. 1892, och Svea ingenjörkår Kungsholms kyrka såsom gudstjänstlokal.

Instruktioner. Kungl. instruktion den 28 juni 1681 (med ändringar).

Hofkonsistorium.

K. Slottet, St.; ingen bestämd sessionstid.

Præses.

Billig, A. G., öfverhofpredikant, biskop

Ledamöter.

Afzelius, H. N. C., e. o. hofpredikant, regementspastor i K. Svea lifgardes förs.

Bergö, C. J., regementspastor i K. Svea artilleriregementes förs.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor i K. Lifgardets till häst förs.

Gemzell, E., ord. hofpredikant, kyrkoherde i Skeppsholms förs.

Rogberg, O. E., regementspastor i K. Göta lifgardes förs.

Åhfeldt, O. C. P., ord. hofpredikant, pastor i K. Hofförs.

Svea ingenjörkårs och Fälttelegrafkårens förs. har ingen representant i Hofkonsistorium.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R.

Hofkleresiet.

Expedition: Slottskyrkans sakristia, St.

I spetsen för hofkleresiet stod redan under Gustaf II Adolf en förste hofpredikant, sedermera äfven en äldste hofpredikant. Vid midten af 1600-talet synes först titeln öfverhofpredikant hafva uppkommit och har alltsedan varit den brukliga för chefen för hofprästerskapet.

Aflöningsarm. m. Öfverhofpredikant: 750 kr. Ordinarie hofpredikanter: se under Hofförsamlingen. E. o. hofpredikanter uppå bära ej arvode.

Öfverhofpredikant.

Billig, A. G. L., biskop, (se ofvan).

Ordinarie hofpredikanter.

Åhfeldt, O. C. P. (se ofvan); **Gemzell, E. E.**, regementspastor vid K. Flottan, (se ofvan).

Tjänstgörande e. o. hofpredikanter.

Afzelius, H. N. C., lektor vid Nya elementarskolan, regementspastor vid K. Svea lifgarde (se ofvan); **Beskow, F. A.**, kyrkoherde i Stora Malm; **Böös, E. K.**, domkyrkokomminister i Lund; **Ekdahl, F. N.**, kyrkoherde i Fjellie; **Hallberg, H. E.**, kyrkoherde i Gustaf Vasa förs.; **Hammarsten, F.**, kyrkoherde i Jakobs förs.; **Johansson, C. A.**, kyrkoherde i Mjölby; **Källander, A. J.**, kyrkoherde i Hedvig Elenora förs.; **Leijonhufvud, K. A.**, frih., kyrkoherde i Mörkö; **Ljunghoff, A. H:son**, kyrkoherde i Ausås; **Mazer, T. A.**, adjunkt vid Norra latinläroverket; **Modin, C. V.**, kyrkoherde i Lindesberg; **Nilsson, L. J. P.**, komminister i Gudhem, reg.-pastor; **Norrby, C. J.**, föreståndare för Diakonissanstalten; **Rundgren, V. E.**, predikant vid Johanneskyrkan i Göteborg; **Sandberg, E. F.**, kyrkoherde i Riseberga; **Örtenblad, P. J. H. T.**, kyrkoherde i Hedemora.

Hofförsamlingen.

K. Slottet, St.; allm. 28 86; expeditionstid: tisdagar och fredagar 1—2.

Aflönningar m. m. Pastor: lön 2,500 kr. Ordinarie hofpredikant: lön 300 kr. Klockare: lön 1,000 kr. Organist: lön 750 kr. Kantor: lön 200 kr. Pedell vid Hofkonsistorium 100 kr. Kyrkovaktare: lön 300 kr.

Pastor.

Åhfeldt, O. C. P.

Ordinarie hofpredikant.

Gemzell, E. E.

Klockare och pedell vid Hofkonsistorium.

Berg, P. J. R.

Organist.

Hennerberg, C. F.

Kantor.

Sylwén, E. A.

Kyrkovaktare.

Jansson, N. A.

Församlingens kyrkoråd.

Ledamöter.

Åhfeldt, O. C. P., själfskr. ordf. (se ofvan); **Printzsköld, O. H. R.**, förste hofmarskalk; **Sandels, Hj. G.**, slottsarkitekt; tre vakanta.

Svea lifgardes församling.

Expedition: Biblioteksgatan 32, C.; allm. 165 12; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 3—4.

Aflöningar m. m. Regementspastor: lön 2,000 kr., dessutom i inkvartering 400 kr. Klockare: arfvode 100 kr.

Regementspastor.

Afzelius, H. N. C.

Klockare.

Malmsten, K. A.

Församlingens kyrkoråd.

Afzelius, H. N. C., regementspastor, själskr. ordf. (se ofvan); Taube, C. E., grefve, öfverste-löjtnant; af Wetterstedt, N. V. U., frih., major; Lagerbielke, C. A., kapten; Magnusson, K. J., fanjunkare.

Göta lifgardes församling.

Expedition: regementets rapportsal, Ö.; expeditionstid: måndagar, onsdagar och lördagar 12—1 (juni—augusti endast onsdagar och lördagar 12—1).

Aflöningar m. m. Regementspastor: arfvode 1,000 kr.; påsköre 200 kr.

Regementspastor.

Rogberg, O. E.

Klockare.

Malmsten, K. A.

Församlingens kyrkoråd.

Rogberg, O. E., regementspastor, själskr. ordf. (se ofvan); Thorell, A. G., kapten; Krook, K., löjtnant och regementskvartermästare; Sandberg, A. V., regementsintendent; Lundgren, K. A., fanjunkare.

Lifgardets till häst församling.

Expedition: regementets kasern, Sturevägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och lördagar 10,30—11,30.

Aflöningar m. m. Regementspastor: arfvode 1,000 kr.

Regementspastor.

Elmqvist, H. F. A.

Församlingens kyrkoråd.

Elmqvist, H. F. A., ordf. (se ofvan); en major; en ryttmästare; en löjtnant; en regementsintendent; en underofficer.

Svea artilleriregementes församling.

Expedition: regementets kasern, Valhallavägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och fredagar 11—12.

Aflöningar m. m. Regementspastor: lön 1,000 kr. En bataljonspredikant: lön 500 kr., inkvartering 400 kr.; en bataljonspredikant åtnjuter ingen lön.

Regementspastor.

Bergö, C. J.

Bataljonspredikanter.

Blomquist, O. R.; Vicander, J. P:son.

Klockare.

Malmsten, K. A.

Församlingens kyrkoråd.

Bergö, C. J., regementspastor, själskr. ordf., (se ofvan); Schubert, R. C., öfverste; Nyström, L. R., öfverintendent; Stenholm, A. E., f. d. kapten; Blomquist, O. R., bataljonspredikant, (se ofvan); Berg, H. W., f. d. underlöjtnant.

Skeppsholms församling.

(K. Flottan.)

Skeppsholmen, C.; allm. 103 95; expeditionstid: 10—10,45.

Aflöningar m. m. Kyrkoherde: lön 5,700 kr., fri bostad. Bataljonspredikant: lön 1,200 kr. Klockare: lön 600 kr. Organist och kantor: lön 500 kr. Kyrkovaktare: lön 300 kr.

Kyrkoherde.

Gemzell, E. E.

Bataljonspredikant.

Dehlgren, A. T.

Klockare.

Lundberg, J. G.

Tf. organist och kantor.

Eklom, H. M.

Kyrkovaktare.

Lundgren, G. A.

Församlingens kyrkoråd.

Gemzell, E. E., kyrkoherde, själskr. ordf. (se ofvan); Olsen, C. O., amiral; *Lilliehöök, H. H., direktör; Dyrssen, G., kommandör, stadsfullm.; *Engström, I. A., marindirektör; Munthe, A., kommandörkapten, kyrkovård; *Näsman, R., marinintendent; Martin, E. D. W., auditor, stadsfullm.; *Eriksson, E., flaggunderofficer.

Kyrkonotarie.

Hubendick, L. A.

Svea ingenjörkårs och Fälttelegrafkårens församling.

Handverkaregatan 35, K.; riks. 9 22; expeditionstid: oktober—maj onsdagar och fredagar 11,30—12,30, juni—september onsdagar 11,30—12,30.

Aflöningar m. m. Regementspastor: arfvode 1,000 kr.

Regementspastor.

Lodin, F. A.

Församlingens kyrkoråd.

Lodin, F. A., regementspastor, själfskr. ordf. (se ofvan); **Sallberg**, E. G. P., öfverstelöjtnant i Fortifikationens reserv; **Ahlmann**, H. V., öfverstelöjtnant i Fortifikationens reserv; **Enblom**, G., major vid Fortifikationen; **Dahlberg**, A. B. C., fanjunkare vid Fortifikationen.

Främmande trosbekännares församlingar.

Främmande trosbekännares församlingar med egen kyrkobokföring äro i Stockholm tvenne, nämligen Katolska församlingen och Mosaiska församlingen.

Katolska församlingen.

(Romersk-katolsk.)

Expedition: Norra Smedjegatan 24, C.; expeditionstid: hela dagen.

De katolska församlingen i Stockholm tillhörande inom staden boende medlemmar af samma församling skola icke för anteckning om deras borgerliga förhållanden upptagas i kyrkoböckerna för den till svenska kyrkan hörande församling, inom hvars område de bo och hafva sitt hemvist, utan i egna kyrkoböcker. I följd häraf har den katolska församlingens föreståndare, som skall vara svensk medborgare, att öfver denna församlings medlemmar föra enahanda anteckningar, som det tillkommer svenska kyrkans prästerskap att föra öfver sina församlingsmedlemmar, samt att meddela betyg och uppgifter med samma giltighet som de af svenska kyrkans prästerskap meddelade.

Katolska församlingens prästerskap har tillerkänts rätt att med laga verkan förträtta vigsel.

Lagar m. m. Kungl. resolutioner af den 25 jan. 1895.

Aflöningar m. m. Föreståndare: 1,000 kr. Kyrkoherde: 1,200 kr. Pastor och pastorsadjunkter: 1,200 kr. Organister: 600 kr. Portvakt: 300 kr.

Dessutom åtnjuta pastor ålderstillägg å 400 kr., föreståndare, kyrkoherde, pastor och pastorsadjunkter fri bostad och ved, portvakt fri bostad och underhåll.

Föreståndare.

Bitter, J. F. A.

Kyrkoherde.

Lieber, F. M.

Pastor.

Kiesler, R.

Pastorsadjunkter.

Braun, M.; Benelius, J. P. E.; Wessel, E.

Organister.

Kihlgren, Gertrud F. B.; Aminoff, B.

Portvakt.

Charpentier, A.

Församlingens kyrkoråd.

Lieber, F. M., kyrkoherde, ordf. (se ofvan); Andersson, E. J. K., disponent; Barsuglia, A. J., fabrikkör; *Benelius, J. P. E., pastorsadjunkt, sekreterare (se ofvan); Roesler, E. J. R., f. d. fotograf.

Mosaiska församlingen.

Expedition: Wahrendorffsgatan 3, C.; allm. 62 30; expeditionstid: hvarje helgfri fredag 9,30—10,30 f. m.

Medlem af Stockholms mosaiska församling är en hvar till mosaiska läran hörande svensk undersåte, som är mantalsskrifven i Stockholm eller på annan svensk ort, belägen närmare till Stockholm än till någon af de öfriga orter i Sverige, där mosaisk församling finnes. (Mosaiska församlingar med fullständig församlingsordning finnas utom Stockholm i Norrköping, Växiö, Kalmar, Oskarshamn, Karlskrona, Malmö, Göteborg och Sundsvall.)

Församlingens beslutanderätt utöfvas vid församlingsstämma. I ärende angående gudstjänsten och hvad därmed äger sammanhang må Församlingen icke fatta beslut förr än förslag eller yttrande i frågan afgifvits af Församlingens rabbin. Två ordinarie församlingsstämmor skola årligen hållas, den ena i april och den andra i oktober.

Verkställighet och förvaltning tillkomma församlingens föreståndare. Föreståndarne skola vara fem till antalet, kassaföreståndaren inberäknad, och väljas vid den ordinarie församlingsstämman i oktober för en tid af fyra år. Föreståndarne utse inom sig en ordförande och två kyrkoföreståndare.

Lagar m. m. Ordning för mosaiska församlingen i Stockholm, af Kungl. Maj:t fastställd den 12 juni 1882, med ändring den 5 aug. 1904.

Aflöningar m. m. Rabbin: lön 10,500 kr. Lärare: lön 4,000 kr. Sekreterare: 800 kr. Organist: lön 1,800 kr. En kantor: lön 3,600 kr.; en kantor: lön 3,000 kr. Vaktmästare: 1,300 kr., däraf lön 1,000 kr., tjygr 300 kr. fri bostad, ved och lyse.

Rabbin.

Klein, G.

Lärare.

Fried, M.

Organist.

Åkerberg, C. E. E.

Kantorer.

Falk, F. I.; Saul, F.

Vaktmästare.

Krantz, F. A.

Föreståndare.

Bonnier, I. A., bokförläggare, kyrkoföreståndare; Fränckel, E., generalkonsul, stadsfullm., ordf.; Geber, E. H., bokförläggare; Hirsch, S. O., ingenjör, kyrkoföreståndare; *Thiel, A. S., f. d. generalkommissarie, kassaföreståndare.

Tf. sekreterare.

Josephson, O. S.

Stockholms församlingsbibliotek.

Församlingsbiblioteken.

Församlingsbiblioteken hafva utvecklats ur de s. k. sockenbiblioteken. Dessa senare uppstodo i början på 1800-talet men fingo någon kraftigare tillväxt först med 1842 års folkskolestadga, som ålade prästerna att »uppmuntra till inrättande och begagnande af sockenbibliotek och därtill tjänliga böcker föreslå». Sockenbibliotekens blomstringsperiod infaller under 1860-talet. Efter att under 1870- och 1880-talen gått tillbaka började under 1890-talet biblioteks-rörelsen åter att utvecklas. De gamla biblioteken rycktes upp ur sitt förfall och nya biblioteksformer började vinna terräng, såsom nykterhets-, arbetare-, vandrings- och föreningsbibliotek. Statsunderstöd fick denna rörelse först 1905, då Riksdagen anvisade 60,000 kr. till folkbibliotek och centrala anstalter för bokförmiddling och vandringsbibliotek.

Kungl. kungörelsen af den 16 juni 1905 ang. understöd åt folkbibliotek särskiljer 3 olika slag af dylika: 1) *församlingsbibliotek*, 2) *kommunbibliotek*, 3) *föreningsbibliotek*. De två första slagen äro de nya formerna för sockenbiblioteken, som numera benämnas *församlingsbibliotek*, om de sortera under kyrkostämman och bekostas af församlingen, men *kommunbibliotek*, om de sortera under den borgerliga kommunen och bekostas af denna.

Statsbidrag till församlingsbiblioteken utgår, i Stockholm och Göteborg till territoriella församlingar, annorstädes till skoldistrikt, med ett belopp af högst 75 kr. till inköp och inbindning af böcker, dock med den inskränkning att om bidrag samtidigt utgår till kommunbibliotek, hvars verksamhetsområde sammanfaller med eller utgör en del af församlingsbibliotekets, bidragens sammanlagda belopp ej får överstiga 75 kr. Vidare äro fastställda vissa villkor för bidragen, såsom att församlingen för samma månad årligen anslår eller anskaffar ett minst lika stort belopp som statsbidraget, samt att vissa föreskrifter iakttagas beträffande boksamlingens vård, inspektion etc. Ansökan om bidrag göres i Stockholm hos Statskontoret af vederbörande biblioteksstyrelse, senast före utgången af januari månad året efter det år, för hvilket bidrag önskas, och utbetalas bidraget därstädes, sedan Stadens Konsistorium visordat ej mindre riktigheten af de för bidragets erhållande lämnade uppgifter än äfven att öfriga därför föreskrifna villkor blifvit uppfyllda.

I Stockholm finnas 10 församlingsbibliotek, nämligen i Storkyrkoförsamlingen och i Klara,

Kungsholms, Adolf Fredriks, Gustaf Vasa, Matteus, Johannes, Katarina och Maria församlingar samt ett gemensamt för Östermalms församlingar. Dessa bibliotek omfatta tillsammans omkring 37,900 band.

Storkyrkoförsamlingens bibliotek.

Skomakaregatan 30 1 tr. ö. g. St.; expeditionstider: jan.—15 juni samt sept.—dec. onsdagar och fredagar 7—9,30 e. m.

I dec. 1860 väcktes hos Storkyrkoförsamlingens skolstyrelse förslag om »inrättande af något lämpligt läsebibliotek för Församlingen»; efter framställning i ärendet af skolstyrelsen beslöt Församlingen den 28 april 1861 upprättandet af ett bibliotek, som till en början fungerade både som skol- och församlingsbibliotek, tills år 1902 en delning ägde rum; församlingsbiblioteket invigdes i sin nya lokal den 7 nov. 1903. Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade 2,769 band, åtnjuter för år 1910 af Församlingen i anslag 1,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Vakant.

Öfriga ledamöter.

*Bernström, C. Fr., direktör; Malmgren, V. O., grosshandlare.

Bibliotekarie.

Bengtsson, C. V.

Klara församlings bokförråd.

Klara Västra Kyrkogata 20, C; expeditionstid: tisdagar och fredagar 7—8 e. m.

Biblioteket, som tillkommit genom tillfälliga gåfvor af privatpersoner, åtnjuter för år 1910 af Församlingen 500 kr. för inköp af böcker, inbindning och katalogisering samt 200 kronor till arfvode åt bibliotekets vårdare. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1909 2,254 band.

Styrelsens ledamöter.

Klara församlings kyrkoråd (se sid. 33).

Bibliotekarie.

Bokander, H. G. E.

Kungsholms församlingsbibliotek.

Agnegatan 16 1 tr. K.; allm. 191 22; expeditionstid: jan.—maj samt sept.—dec. alla dagar 5—9 e. m., juni—aug. alla hvardagar 6—9 e. m.

I Kungsholms församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymdt i folkskolan; år 1901 företogs en delning af detta i ett skolbibliotek och ett bokförråd för vuxna, hvilket senare också inrymdes i folkskolehuset Handtverkaregat. 17. Då denna lokal visade sig vara för trång, flyttades biblioteket 1903 till församlingshuset och då lokalen äfven där blef för liten, anslog Församlingen på majstämman samma år 3,500 kr. till inredning af ny lokal och inköp af ny litteratur samt höjde samtidigt bibliotekets årsanslag från 700 till 3,500 kr. I maj 1906 beslöt Församlingen att bemyndiga Styrelsen att anskaffa ny lokal, den nuvarande, och anslog 2,000 kr. till inköp af möbler. I den nya lokalen, som omfattar 5 rum, har tillfälle till läsning på stället också kunnat beredas. Från och med år 1906 ställdes biblioteket, som förut sorterat under Skolrådet, under en särskild styrelse. Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade 7,425 band, åtnjuter för år 1910 af Församlingen i anslag 11,000 kr. (5 öre per bevilningskrona).

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Dahlgren, E. W., riksbibliotekarie.

Vice ordförande.

Pettersson, G., handlande.

Inspektor och kassaförvaltare.

***Johnson, G. H.**, regementsläkare.

Öfriga ledamöter.

Andersson, Johanna K., folkskollärarinna; ***Bergh, G.**, folkskollärare.

Suppleanter.

Stigler, J. E., läroverksadjunkt; **Thimgren, A. J. W.**, apotekare.

Sekreterare.

Bibliotekarien (se nedan).

Bibliotekarie.

Wahlström, Hulda A.

Biträden.

Rinman, Ester; Schultz, Ingeborg J. M.; Sandberg, Hilma M.; Anrep, f. Ringdahl, Hanna E.; Nilsson, Anna M.

Adolf Fredriks församlingsbibliotek.

Saltmätaregat. 2, 1 tr., Va.; Expeditionstider: jan.—15 juni, sept.—dec. hvardagar 6—9 e. m., 16 juni—31 aug. tre gånger i veckan, hvardera gången 3 timmar enligt annons.

Biblioteket upprättades år 1862, inflyttade 1864 i sin nuvarande lokal och förenades 1902 med en särskild läsesal. Vid Adolf Fredriks församlings delning 1907 värderades biblioteket till 15,000 kr. och inköptes af den nya Adolf Fredriks församling genom erläggande af 5,000 kr. till hvardera af Gustaf Vasa och Matteus församlingar. I det under byggnad varande församlingshuset inredes en lokal för biblioteket, afsedd att kunna tagas i bruk hösten 1910. Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade 6,434 band, åtnjuter af församlingen i anslag för år 1910 5,250 kr.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Rosenberg, J. O., f. d. professor.

Ledamöter.

Holm, I. V. M., fröken; **Holmberg, F. J.**, fröken; **Klaeson, H. M. W.**, fröken; **Nilsson, S.**, fil. kaud., f. d. öfverlärare, kassaförvaltare.

Sekreterare.

Förste bibliotekarien (se nedan).

Bibliotekarier.

Rosén C. D., förste bibliotekarie; **Rosenberg, Signe S.**, andre bibliotekarie.

Gustaf Vasa församlingsbibliotek.

Västmannagat. 63, Va; expeditionstid: hvardagar 6—9 e. m., söndagar 7—9 e. m.

Detta bibliotek öppnades i maj år 1908. Med biblioteket är förenad en större läsesal, som hålles öppen under expeditionstiderna, och där tillfälle gifves till läsning på stället. Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade 1,135 band, åtnjuter af församlingen för år 1910 till inköp af böcker och aflöning af bibliotekarie 3,700 kr.; öfriga kostnader bestridas af kyrkokassan.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Dalström, J. J., öfverlärare.

Öfriga ledamöter.

Björklund, Sigrid O. M., fil. kand.; ***Carlsson**, J. P., direktör; **Grönblad**, C. A., bibliotekarie; ***Liljeson**, C. L., gaskontrollör.

Bibliotekarie.

Lundberg, Hildur Ch.

Biträdande bibliotekarie.

Larsson, Hanna M.

Matteus' församlingsbibliotek.

Matteuskyrkan, Dalagatan 80, Va; allm. 68 59. Expeditionstid: hvardagar 7—8 e. m.

Biblioteket, som till en början utgjorde filial till Adolf Fredriks församlingsbibliotek, fick fr. o. m. 1909 års ingång egen styrelse och öppnades för utlåning den 1 sept. samma år. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1909 2,973 band och åtnjuter af Församlingen i anslag för år 1910 2,500 kronor.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Löfgren, A., kyrkoherde.

Öfriga ledamöter.

***Anderberg**, A. W., kamrerare; **Berglund**, A. A. T., komminister; ***Hoffsten**, C. P.; magasinshöfding; ***Sandberg**, H. T., f. d. bokauktionskommissarie; **Vallin**, J. A., arkitekt.

Bibliotekarie.

Eriksson, Ruth N. O.

Johannes församlingsbibliotek.

Roslagsgatan 37, Va; expeditionstid: hvardagar 6,30—9 e. m., söndagar 5—8 e. m.

Biblioteket öppnades år 1862 för medlemmar af Jakobs och Johannes församling; efter denna församlings delning öfverlämnades biblioteket år 1908 till Johannes församling. Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade omkring 3,100 band, åtnjuter af Församlingen för år 1910 ett anslag på 4,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Johannes församlings skolråd (se sid. 135).

Bibliotekarie.

Brovall, A. Vendela.

Biträde.

Carlberg, A.

Östermalms församlingars bibliotek.

Sturegatan 38, Ö.; allm. 167 51; expeditionstid: hvardagar 5—9 e. m., söndagar 7—9 e. m.

Biblioteket öppnades den 4 febr. 1901 efter initiativ af skolrådet i Hedvig Eleonora församling och genom anslag af Församlingen och kallades till en början Hedvig Eleonora församlingsbibliotek, efter församlingsdelningen erhölet det 1906 namnet Östermalms församlingars bibliotek och äges nu gemensamt af Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade cirka 4,380 band, åtnjuter för år 1910 understöd af de trenne församlingarna med inalles 7,200 kr.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Kastman, C. W., kansliråd (vald som ledamot af Hedvig Eleonora förs.).

Öfriga ledamöter.

Lagerstedt, N. G. W., läroverksråd (vald af Hedvig Eleonora förs.); **Fries**, S. A., kyrkoherde; **Wennerholm**, H., auditör (valda af Oscars förs.); **Engström**, Lilly A., lärarinna; **Lagergren**, S. Y., rektor (valda af Engelbrekts förs.).

Bibliotekarie.

Strömberg, H. Erica M.

Katarina församlings bokförråd.

Högbergsgat. 13, Sö; utlåningstid: måndagar, onsdagar, fredagar, 1,30—2,30 e. m. samt tisdagar, torsdagar, fredagar 7—8 e. m.

År 1896 väcktes hos Katarina församlings kyrkostämman motion om inrättande af ett församlingsbibliotek; med anledning däraf beslöt Församlingens skolråd att uppdraga åt sin ordf. och vice ordf. att utreda frågan. Skolrådets ordförande sökte på enskild väg samla medel till det föreslagna biblioteket och lyckades, dels genom gåfvor, dels genom en konsert i Katarina kyrka anskaffa 2,792 kronor, för hvilket belopp böcker inköptes, hvarjämte ett större antal band också erhöles genom gåfvor. På så sätt anskaffades omkring 3,000 band. Sedan kyrkostämman anslagit 500 kr. till inköp och inbindning af böcker samt lika stor summa till bokförrådets värd, öppnades bokförrådet för utlåning den 14 sept. 1898. Det blef genast mycket anlitadt, i synnerhet af ungdom, hvilket gaf anledning till att en del barnböcker öfverlämnades till folkskolan för utlåning. Dessa böcker öfverlämnades sedan till Folkskoleöfverstyrelsen och blef detta en af anledningarna till upprättande af skolbibliotek i hufvudstaden. Biblio-

teket omfattade den 31 dec. 1909 5,621 band, och åtnjuter af Församlingen för 1910 i understöd 2,250 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde.

Öfriga ledamöter.

Brate, E., lektor; **Klefbeck, E. A.**, pastorsadjunkt, stadsfullm.

Bibliotekarier.

Hagberg, Ellen; **Andersson, Ida E.**

Maria församlings bokförråd.

Timmermansgatan 28 n. b.; Sö. Expeditionstid: lördagar 1—2 e. m.

Biblioteket, som den 31 dec. 1909 omfattade 1,800 band, åtnjuter af Församlingen i understöd för år 1910 300 kr.

Styrelsens ledamöter.

Maria församlings skolråd (se sid. 138).

Bibliotekarie.

Edén, J. G.

